

Skriftlig innspill fra Grensekomiteer langs den norsk-svenske grensen

Høring: Redegjørelse, nr. 10 (2023-2024) Redegjørelse av helse- og omsorgsministeren og justis- og beredskapsministeren om en samlet gjennomgang av myndighetenes håndtering av koronapandemien

Innspillsdato: 10.01.2025

En grenseregion må fungere i en krise eller pandemi.

Befolkningen i grenseområdene har fått erfare hvordan en pandemi kan dele samfunn i to.

Grensekomiteer langs den norsk-svenske grensen representerer kommuner og fylker på begge sider av hele riksgrensen. Vi arbeider for at våre grensesamfunn skal fungere og utvikles. En grunnforutsetning er at mennesker som lever i grenseregionen føler trygghet, tillit og har framtidstro. Da grensen ble stengt under pandemien, ble hverdagslivet kraftig påvirket for familier og barn, arbeidstakere og bedrifter langs hele den lange grensen. I grenseområdene lever mange familier og barn i et samfunn som strekker seg over to land, med skole, sosial omgang og arbeid uavhengig av riksgrensen.

For den samiske befolkningen i Sápmi innebar dette ikke bare hindringer for hverdagen for familier og barn, men også for reindrift og tilgang til kultur på sitt eget morsmål.

Den sosiale og økonomiske påvirkningen av grensestengningen kan ikke understrekes nok. Det var også et mål av rettferdighet da den store smittespredningen ikke var i områdene langs grensen, men det var likevel disse områdene som ble mest påtagelig rammet av de politiske beslutningene.

Grensekomiteene ønsker å rette oppmerksomheten mot sikkerhet, tillit og åpenhet, også i krisesituasjoner.

Punkter som bør vurderes i forbindelse med Kontroll- og konstitusjonskomiteens forslag til vedtak:

1. Vurdering av omfattende testing ved grensen mot Sverige.

Militære og politimessige ressurser ble satt inn ved grensen mot Sverige til tross for at smittespredningen i grenseområdene var lav. Den omfattende testingen av grensependlere (hvor kun 1,5 promille av testene var positive) førte til at materiell og personell ble omdisponert fra

andre kritiske sektorer som ungdomsskoler og helsevesenet. Det bør derfor vurderes om innsatsen for omfattende testing av grensependlere var hensiktsmessig.

2. **Karantenerogler og konsekvenser for grensependlere.** Karantenereglene førte til at personer som arbeider i Sverige måtte sitte i karantene i samlet sett over 400 dager, noe som medførte store belastninger for familier, barn og unge i grenseområdene. Foreldre til barn med skolegang på andre siden grensen ble testet hver dag. Reglene var tilpasset for ukependlerne. Ved fremtidige kriser må hensynet til grenseboere tas i betraktning særlig med tanke på barn og unges skolegang og helse.
3. **Hensyn til det felles arbeidsmarkedet i grenseområdene.** Store arbeidsplasser innen helsevesenet, industrien og forsvarssektoren er avhengige av at det nordiske arbeidsmarkedet fungerer effektivt. Stengte grenser medfører betydelige belastninger for virksomheter som er avgjørende for daglige tjenester til innbyggerne, og for den felles beredskapen og sikkerheten i regionen.
4. **Enighet om reisedokumenter i grenseregionen.** Det er behov for en enighet mellom de nordiske regjeringene om hvilke reisedokumenter som skal gjelde for å legge til rette for arbeidsreiser, eksempelvis ved bruk av arbeidskontrakter eller lignende.
5. **Sikring av grensependleres sosiale og økonomiske rettigheter.** Det bør etableres klare ordninger som ivaretar grensependlernes rettigheter i krisesituasjoner.
6. **Styrking av sivil beredskap i grenseregionene.** Muligheten for å bygge opp et grenseoverskridende samarbeid for å styrke den sivile beredskapen i de nordiske grenseområdene bør undersøkes.

Peter Söderström
Styreleder ARKO

Jonas Andersson
Styreleder Fellesrådet for Trøndelag og Jämtland Härjedalen

Kathrine Hestø Hansen
Styreleder Grensekomiteen Värmland-Østfold

Glenn Berggård, Ordförande Nordkalotträdet

Geir Waage,
Styreleder MidtSkandia

Linn Laupsa
Styreleder Svinesundskomiteen

Roland Kemppainen, Ordförande Tornedalrådet

Tilbake til redigering

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo
postmottak@stortinget.no
Sentralbord: 23 31 30 50

Ansvarlig redaktør: Mona Mortensen Krane
Nettredaktør: Lars Henie Barstad